

„Hleď, předložil jsem ti dnes život a dobro i smrt a zlo; když ti dnes přikazuji, abys miloval Hospodina, svého Boha, chodil po jeho cestách a dbal na jeho přikázání, nařízení a právní ustanovení, pak budeš žít a rozmnožíš se; Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi, kterou přicházíš obsadit. Jestliže se však tvé srdce odvrátí a nebudeš poslouchat, ale dáš se svést a budeš se klanět jiným bohům a sloužit jim, oznamuji vám dnes, že úplně zaniknete. Nebudete dlouho živi v zemi, kam přecházíš přes Jordán, abys ji obsadil.

Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo a miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život a délka tvých dnů, abys mohl sídlit v zemi, o které přísahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá.

(Deuteronomium 30:15-20)

„Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: ‚Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.‘ Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; a kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku. Přinášíš-li tedy svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; potom teprve přijď a přines svůj dar.

Dohodni se se svým protivníkem včas, dokud jsi s ním na cestě k soudu, aby tě neodevzdal soudci a soudce žalárníkovi, a byl bys uvržen do vězení. Amen, pravím ti, že odtud nevyjdeš, dokud nezaplatíš do posledního haléře.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Nezcižoložíš.‘ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcižoložil ve svém srdci.

Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby se celé tvé tělo dostalo do pekla.

Také bylo řečeno: ‚Kdo propustí svou manželku, ať jí dá rozlukový lístek!‘ Já však vám pravím, že každý, kdo propouští svou manželku, mimo případ smilstva, uvádí ji do cizoložství; a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.

Dále jste slyšeli, že bylo řečeno otcům: ‚Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Hospodinu přísahy své.‘ Já však vám pravím, abyste nepřisahali vůbec; ani při nebi, protože nebe je trůn Boží; ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou; ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřisahaj, protože nemůžeš způsobit, aby ti jediný vlas zbělel nebo zčernal. Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého..“ (Matoušovo evangelium 5:21-37)

Žalm 119:1-8, 1. dopis Korintským 3:1-9

Život a smrt

Některé věci se stále opakují. Každou neděli a možná ještě častěji je prostřený stůl chlebem a vínem. Opakuje se každý rok popeleční středa a postní období. Opakuje se modlitba, kterou své učedníky naučil Kristus Pán. A vše se opakuje ne proto, aby se nám to stalo samozřejmostí a jakýmsi mechanismem spásy. Tedy: Opakuj to a nastanou nevratné změny samy od sebe... Mám obavu, že to tak není!

Můžeš se naučit nazpaměť Deset slov Hospodinových, dvanáct synů Izraele, dvanáct učedníků Kristových a podobně. Ale to všechno ještě není víra! Víra není v nastudovaných odpovědích katechismu. Pokud u toho církev skončila, udělala velkou chybu. Vytvořila záznamové zařízení, nikoli víru. Nikoli lidí žijících z víry.

To ne, takhle to dělají lidé, to je zcela lidský způsob. Lidé nám opakují všelijaké poučky, vtírají do kůže a pod ni hlášky, že bude líp a podobně. A nic moc to nepůsobí. Jsme zklamaní. Žádná skutečná změna stavu memorováním nenastane. V tom našem lidském světě musíme pro změny pracovat. Obětovat se, namáhat se a věřit, že to má smysl.

Občas se mne lidé z církve ptají na moje spolupracovníky, zda jsou to lidé věřící. Já odpovídám: „Nevím, to není otázka na mně, zeptejte se jich!“ A následuje výbuch šepem: „No to ne! Já ne, nebudu se ptát, to se nehodí!“ A kdyby se zeptali, zda jsou ti moji lidé věřící, pravděpodobně by slyšeli, že ne. Nejsou, nepočítají se do té a nebo oné církve. Do těch či jiných věroučných systémů. Ale bu-

dete-li je pozorovat, zjistíte, že ti lidé věří. Nejsou „věřící“, ale věří! Žijí navzdory všemu z víry. Věří v dobré věci a riskují pro ně majetek, zdraví a obětují své síly.

A naopak. Dějiny ukazují, že lidé mohou znát všechno nazpaměť, být si jisti svou příslušností do rodiny Abrahama, Izáka a Jákoba, být pokřtěni a chodit do kostela s opakující se pravidelností. Účastnit se obřadů, ale - jejich víra je mrtvá.¹ Nevěří. Nedělají nic pro změnu tohoto světa, divně se oblékají, divně se vyjadřují a pyšně komandují svoje okolí. To je vše.

Začali jsme tím opakováním. To proto, že podle rozpisů lekcionáře čteme závěr opakování Desatera, Deseti slov Hospodinových: „*Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo a miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu...*“ (Deuteronomium 30:19) A v evangelijním textu našeho čtení Pán Ježíš po blahoslavenstvích na začátku vládního prohlášení také začíná jako dobrý rabín vykládat Desatero. Bože! Proč? Protože je v tom život. Život navzdory smrti. Pokud je to opakování první téma, pak ten život a smrt je druhým tématem našich textů.

Ježíš nemínil vůbec nic změnit na Mojžíšově zákoně. Opakuje ho. Jsou to stejná slova, je to stejná podstata a stejný Duch. Ale jiná praxe, jiný život. Když se na to tehdy lidé dívali a poslouchali, nevěřili svým očím a uším, protože tohle neznali. Ježíš to moc nevymýšlel, jen citoval to, co lidé zapomněli. A přidával příběhy. A to, co říkal, taky prožíval v nových kulisách a dějích. Bible často opakuje důležité věci, ale ve všech příbězích Staré a nebo Nové smlouvy jsou nové kulisy, nové osobnosti a děje. Ve všech těch zápletkách najdeme ten dobrý obsah. Nejen děje, ale naději.

Příběhy a děje proto, aby se nás ten obsah dotýkal. Abychom se nad častým opakováním zamýšleli, protože i u nás se všechno opakuje. Pán Bůh tvoří nové věci. Všimněte si, v Deuteronomiu to opakuje z perspektivy nebes. Začíná životem a pak mluví o smrti. Proto čteme tolikrát o stvoření světa. On tvoří, my svět kolem kazíme a při tom se pitvoříme. Proto se v naší lidské perspektivě začíná od smrti. Pořád se to opakuje: Rodina Abraháмова, Izákova a Jákobova jde od smrti k životu. Mnohokrát. Od naprostého debaklu k novému začátku. Vždyť na prvních listech Bible je bratrovražda. A přesto se tím nic neskončilo. Abraham uvěří v život proti smrti. Má mnoho slibů o potomstvu a nemá syna. A přesto se narodí Izák. Jákob utíká před bratrem, protože mu zase hrozí smrt bratrovou rukou.. A přesto přežije. Jákobův syn Josef je prohlášen za mrtvého, aby se slavně vrátil k životu. Izrael v Egyptě směřuje k zániku, přichází o děti a je systematicky deptán. A přesto přežije, dostane Mojžíše, skrze něj zákon a je vyveden přes poušť k životu. A pak má zemi zaslíbenou, v níž dostává to opakování zákona, ze kterého jsme četli.

A s Ježíšem je to taky tak: Je to život navzdory smrti. Končí na kříži, ale vstává z mrtvých. A s námi je to úplně podobně. Stisknutí životem se potácíme a ztrácíme naději. A nemůže to být jinak. Život je těžký pro mladé i pro staré a má to tak být, protože jsme neustále zachraňováni ze smrti k životu. A ta Ježíšova víra v dobro, právo a spravedlnost to ještě komplikuje. Kdo žije křesťansky, riskuje a žije na hraně; dělá si věci těžší. Aby i o něm platilo to, co napsal apoštol Pavel: „*Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života. Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtvýchvstání.*“ (Pavlův dopis do Říma 6:4-5)

To dvojitě je dnes podstatné: To opakování. A pak ta linie - od smrti k životu.

Otče v nebesích, znovu mi řekni, že jsi mně chtěl a nejsem tu náhodou
Synu Otce, znovu mi ukaž svůj život, odpusť mi všechny hříchy a dej mi dobrou víru ve zlých časech
Duchu Boží, znovu mne naplň a obnov moji naději tak, abych z ní mohl rozdávat!
Amen!

¹ Ježíšovi apoštolé tomu říkali *marná víra* a nebo dokonce *mrtvá víra* (1. dopis do Korintu 15:14 a Jakubova epištola 2:17 a 26)